

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 9/2014 z dnia 28 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Kręcki Łęg” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 578 z dnia 03.03.2014). Minister stwierdził (pismo DP-074-35/19339/14/AD z dnia 14.05.2014 r.) nieściśności i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął zmianę niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Kręcki Łęg” utworzono zarządzeniem, Ministra Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 lutego 1987 r., w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. 1987, Nr 7 poz.54). Celem utworzenia rezerwatu była ochrona lasów łęgowych pochodzenia naturalnego, rzadkich i podlegających całkowitej ochronie gatunkowej roślin oraz ginących gatunków zwierząt, a były to np. wawrzynek wilczełyko, konwalia majowa, bluszcz pospolity, storczyk męski, listera jajowata, orlik krzykliwy, dzięcioł średni i dzięcioł zielony. W okresie utworzenia rezerwatu uznano rosnący tu las za naturalny, a znaczny udział starych drzew za wymagający ochrony i wyłączenia z działalności produkcyjnej w ramach rezerwatu leśnego. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych zespołów łągu olszowo – jesionowego i olsu porzeczkowego z drzewami pomnikowymi, stanowisk chronionych i rzadkich gatunków roślin oraz bogatej awifauny.

Rezerwat utworzono w Dolinie Obry Leniwej. To obniżenie było poddane melioracji, w miejscu przyszłego rezerwatu, co najmniej w połowie XIX w. W jej efekcie dawniej podmokły i zabagniony teren objęty był użytkowaniem, np. rolnictwa, leśnictwa, kopalnictwa torfu. Na początku XX w. część obecnego rezerwatu stanowiły jeszcze użytki zielone. W północnej i zachodniej części rezerwatu była gęsta sieć rowów odwadniających las. Obecnie sieć ta niemal całkowicie zarosła pozostawiając po sobie ledwie widoczne ślady lub rowy ze stagnującą okresowo wodą. W sąsiedztwie, na północy, znajdował się duży obszar wydobywania torfu. Tuż przed utworzeniem rezerwatu prowadzono tu: cięcia sanitarne, pozyskiwanie grubizny, podsadzenia, rębnie zupełne. Po utworzeniu rezerwatu podejmowano prace leśne w zakresie utrzymania bezpieczeństwa ludzi – rezerwat znajduje się przy drodze wojewódzkiej DW302 – stymulując ochronę bierną, na większych powierzchniach łągu i olsu, i naturalny przebieg procesów. Silnym impulsem zmian w rezerwacie była choroba jesionu, manifestująca się zamieraniem części bądź całych drzew, w tym ponad 100-letnich, w drzewostanach, gdzie gatunek ten dominował.

Powyższe, to jest historia obiektu, położenie, warunki i procesy, stanowią podstawowe przyrodnicze determinanty realizacji celów rezerwatu. Istotnym jest późniejsze wyznaczenie obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001 i zidentyfikowanie w rezerwacie reprezentatywnych przedmiotów ochrony dla obszaru, to jest siedliska w typie 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) oraz 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). Łęg olszowo-jesionowy stanowi blisko 90% powierzchni rezerwatu.

Pozaprzyrodnicze uwarunkowania realizacji celów rezerwatu wynikają z faktu jego położenia, z dala od siedzib ludzkich, przy drodze DW 302, w otoczeniu krajobrazów upraw: leśnych i rolnych. Grunty rolne sąsiedztwa są utrzymywane w kulturze, w gospodarce ekstensywnej. Z ich części odprowadzana jest woda, rowami melioracyjnymi, z których dwa dochodzą do granicy rezerwatu. Rowy melioracyjne w sąsiedztwie rezerwatu, na łąkach i polach, nie są stałymi ciekami.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych, potencjalnych zaliczono możliwą eskalację masowego procesu zamierania jesionów. Obecnie proces chorobotwórczy wytraca dynamikę, ale dalsza prognoza jest nieznana. Nie ma skutecznego sposobu likwidacji tego zagrożenia, a może ono doprowadzić do wymarcia starodrzewu jesionu i przebudowy szaty roślinnej w procesie naturalnym, w tym monotypizacji drzewostanu. Zagrożeniem potencjalnym, wewnętrznym może być rozprzestrzenianie się niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, od południowej granicy rezerwatu do jego wnętrza, skutkujące wielkopowierzchniową zmianą składu runa łągów oraz wypieraniem gatunków rodzimych. Potencjalnym, zagrożeniem zewnętrznym może być zaniechanie utrzymania systemu melioracji w dolinie, która jest starsza niż obecny tu las, skutkujące szybkim odprowadzeniem wód powierzchniowych i drenażem wód gruntowych, co może obniżyć kondycję lasu, promując gatunki o dużych zdolnościach do zmiennych warunków wodnych.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby bądź skutecznej możliwości ingerowania w procesy, w tym naturalne, zmieniające postać rezerwatu i przyjęty prawie 30 lat temu cel ochrony. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim udostępni szlak turystyczny, biegnący wzdłuż istniejącej drogi, w południowej części rezerwatu, który był tu wyznaczany od początku istnienia rezerwatu. Analiza jego dotychczasowego użytkowania nie wykazała bezpośredniej ingerencji w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych.

Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000,

o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i miejsca/obszary ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest utrzymanie właściwego stanu siedlisk: 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) oraz 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). Nie stwierdzono istniejących zagrożeń, lecz potencjalne, mogące obniżyć ocenę stanu siedliska przyrodniczego.

Obowiązujący plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001 zaleca dla obydwu siedlisk, między innymi, wyłączenia z użytkowania rębego wybranych płatów siedliska. Ochrona ścisła w rezerwacie jest zgodna z tą intencją. Obligatoryjnie będzie także prowadzony monitoring stanu przedmiotów ochrony, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a termin będzie skoordynowany z datą monitoringu siedliska ujętą w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Leniwej Obry PLH080001.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 25.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniach od 25.04.2016 r. do 17.05.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Zbąszynek w dniach od 25.04.2016 r. do 17.05.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 27.04.2016 r.

W ramach powyższej procedury nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, żadne uwagi lub wnioski.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Zbąszynek uchwałą Nr XIX/40/2016 z dnia 25 maja 2016 r.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu 12.08.2016 r. pismem znak: GN.III.710.27.2016.MMły.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

